

PHÁT BIỂU CẢM NGHĨ VỀ CÂU CA DAO NGÓ LÊN NUỘC LẠT MÁI NHÀ – VĂN MẪU 7

Đề bài: Phát biểu cảm nghĩ về câu ca dao

Ngó lên nuộc lạt mái nhà,

Bao nhiêu nuộc lạt nhớ ông bà bấy nhiêu!

Lập dàn ý

1. Mở bài:

- Truyền thống đạo lí cơ bản của dân tộc Việt Nam là Uống nước nhớ nguồn.
- Tục thờ cúng tổ tiên, ông bà, cha mẹ... là biểu hiện của lòng hiếu nghĩa.
- Câu ca dao: Ngó lên... bấy nhiêu phản ánh rõ điều đó.

2. Thân bài:

* Nội dung và nghệ thuật của câu ca dao:

+ Tâm trạng của nhân vật : Nỗi nhớ những người đã khuất (ông bà) được so sánh với số nuộc lạt buộc trên mái nhà, nhiều không thể đếm hết được.

– Đây là ẩn dụ so sánh thường thấy trong ca dao, với công thức chung là bao nhiêu... bấy nhiêu.

– Hình ảnh so sánh quen thuộc, giản dị, phù hợp với lối diễn tả mộc mạc, chân chất của người nông dân xưa.

– Nhớ thương là khái niệm trừu tượng thuộc lĩnh vực tinh thần được cụ thể hoá thành sự vật nuộc lạt mái nhà), khiến cho khả năng biểu cảm của câu ca dao tăng lên rất nhiều.

– Nhịp thơ chậm, âm điệu ngậm ngùi, thể hiện lòng thành kính, biết ơn của con cháu với ông bà, tổ tiên. Bên cạnh đó là nỗi tủi thân tủi phận nghèo khó...

3. Kết bài:

- Hai câu ca dao ngắn gọn gói ghém biết bao ý tình sâu sắc, thấm thía.

– Lòng biết ơn là nền tảng của đạo làm người.

Bài mẫu 1

Người Việt Nam ta từ ngàn xưa đã có tục thờ cúng trời đất, tổ tiên. Dù giàu hay nghèo, trong mỗi nhà đều có một bàn thờ để con cháu quanh năm nhang khói cho ông bà, cha mẹ. Đây là một phong tục đẹp, phản ánh đạo lí: uống nước nhớ nguồn, Ăn quả nhớ kẻ trồng cây... rất đáng trân trọng và gìn giữ.

Nước ta vốn là một nước nông nghiệp lạc hậu. Phần lớn nông dân sống cuộc đời nghèo khó, quanh năm bát mồ hôi đổi Lầy bát cơm. Hình ảnh những mái nhà bạc phếch, dầu dãi nắng mưa là hình ảnh phổ biến của nông thôn thuở trước. Bao số phận cùng khổ bởi sưu cao thuế nặng, bởi áp bức bất công, bởi nỗi lo cơm áo hằng ngày. Biết lấy gì để báo đáp công lao trời biển của ông bà, cha mẹ? Cái thương, cái nhớ chôn chứa trong lòng. Băn khoăn, day dứt lắm mà không làm sao được, chỉ biết buông tiếng thở dài chua xót :

Ngó lên nuộc lạt mái nhà,

Bao nhiêu nuộc lạt nhớ ông bà bấy nhiêu!

Câu ca dao mộc mạc, giản dị như cách suy nghĩ và biểu hiện tình cảm của người nông dân chất phác, thật thà. Nhớ và thương là những khái niệm trừu tượng đã được cụ thể hóa bằng hình ảnh rất quen thuộc: nuộc lạt (nuộc: nút, môi) trên mái nhà. Khi lợp nhà bằng lá cọ, cỏ tranh hay rơm rạ, người ta thường dùng lạt giang hay lạt tre chẻ mỏng, ngâm nước cho mềm để buộc chặt từng lá cọ, từng tấm tranh, tấm rạ vào rui, mè cho chắc chắn, gió không thể thổi bay. Một mái nhà như thế có bao nhiêu nuộc lạt ? Chắc là phải tới con số vài ngàn.

Vào một buổi trưa hè nào đó hoặc lúc nông nhàn, chủ nhà nằm ngửa trên chiếc phản gỗ hoặc chiếc chõng tre kê giữa nhà, vắt tay lên trán mà ngẫm nghĩ sự đời rồi than thân trách phận sao cứ bị cái nghèo đeo đuổi mãi không tha. Đập vào mắt là cái mái nhà chi chít những nuộc lạt, cách bàn thờ tổ tiên, ông bà chỉ một tầm tay. Nhìn bàn thờ trống trơn, nhang tàn khói lạnh mà chạnh lòng thương nhớ, mà áy náy ân hận vì phận làm cháu, làm con chưa trọn. Dòng cảm xúc dâng đầy và nước mắt đã ứa quanh mi, đành chỉ biết tặc lưỡi thở dài, tủi cho người đã khuất và tủi cho người đang sống. Để bày tỏ lòng thành, còn gì hơn sự so sánh: Bao nhiêu nuộc lạt nhớ ông bà bấy nhiêu!

Cách so sánh trên thường thấy trong ca dao: Qua đình ngả nón trông đình, Đình bao nhiêu ngói thương mình bấy nhiêu; hoặc: Qua cầu ngả nón trông cầu, Cầu bao nhiêu nhịp dạ em sầu bấy nhiêu... Đây là cách biểu hiện tình cảm tự nhiên và chân thành của người lao động.

Chỉ hai câu ca dao mà gói ghém biết bao ý nghĩa, nhưng nổi bật nhất và thấm thía nhất vẫn là lòng biết ơn sâu sắc của con cháu đối với tổ tiên, ông bà, cha mẹ. Lòng biết ơn ấy là nền tảng của đạo lí, là cơ sở cho mọi điều tốt đẹp trên đời. Đọc câu ca dao, chúng ta càng thêm quý tâm hồn thuần hậu, trong sáng và hiếu nghĩa của người xưa.

Bài mẫu 2

Ca dao dân ca là những câu hát cất lên từ trái tim, dễ đi vào lòng người. Tình cảm gia đình là một trong những chủ đề tiêu biểu của ca dao. Những câu hát thuộc chủ đề này thường là lời ru của mẹ, lời cha mẹ nói với con, lời của con cháu nói với ông bà cha mẹ. Câu ca dao

"Ngó lên nuộc lạt mái nhà

Bao nhiêu nuộc lạt nhớ ông bà bấy nhiêu"

là lời của con cháu nói với ông bà để thể hiện sự tôn trọng, thành kính. Câu ca dao đã thể hiện được truyền thống uống nước nhớ nguồn của người Việt Nam ta.

Nước ta vốn là một nước nông nghiệp lạc hậu, cuộc sống của con người còn nhiều khó khăn. Con người phải dầm sương dãi nắng để mưu sinh lại phải chịu cảnh sưu cao thuế nặng, đó là hoàn cảnh vô cùng khó khăn và khổ cực. Tổ tiên chúng ta, ông bà chúng ta đã phải chịu hoàn cảnh sống như vậy, làm sao có gì kể cho hết công ơn to lớn của ông bà cha mẹ.

Câu ca dao mộc mạc, chân chất như chính những người nông dân chất phác, thật thà. Nhớ vốn là một khái niệm trừu tượng nhưng lại được cụ thể hoá bằng hình ảnh quen thuộc: nuộc lạt mái nhà. Ngày xưa, nhà thường được lợp bằng rơm, bằng lá cọ. Người ta thường dùng lạt giang hay lạt tre chẻ mỏng, ngâm nước cho mềm để buộc chặt từng lá cọ, từng tấm tranh, tấm rạ cho chắc chắn để gió không làm bay đi. Bao nhiêu nuộc lạt mới làm nên mái nhà, tác giả dân gian đã dùng lối so sánh ấy để diễn tả sự thành kính của con cháu đối với ông bà.

Ngày xưa, cuộc sống khó khăn nên phần lớn nhà là nhà lá, thấp bé. Vào buổi trưa hè oi ả, nằm mà nhìn lên mái nhà, thấy xót xa cho cuộc sống nghèo khổ. Nhìn bàn thờ tổ tiên mà chạnh lòng vì chưa trọn đạo làm con. Sự thành kính, tôn trọng được thể hiện qua lối so sánh: “bao nhiêu nuộc lạt nhớ ông bà bấy nhiêu”. Không thể đếm hết số nuộc lạt của một mái nhà cũng như không thể đếm hết sự thành kính của con cháu đối với ông bà. Cặp từ bao nhiêu – bấy nhiêu thể hiện niềm biết ơn vô hạn của con cháu đối với ông bà.

Ta đã gặp cách so sánh ấy trong ca dao:

“Qua đình ngả nón trông đình

Đình bao nhiêu ngói thương mình bấy nhiêu”

hay

“ Qua cầu ngả nón trông cầu

Cầu bao nhiêu dọ em sâu bấy nhiêu”

Tình cảm của con cháu dành cho ông bà được thể hiện một cách tự nhiên và chân thành. Không gì có thể đo đếm hết công lao của tổ tiên ông bà. Họ là những người đã gây dựng nên mái nhà, nên dòng họ. Ngày hôm nay chúng ta phải trân trọng và thành kính ông bà. Chúng ta hãy làm tròn bổn phận của một người con cháu, bổn phận của thế hệ sau đối với thế hệ trước.

Chỉ hai câu ca dao nhưng chứa đựng trong mình những ý nghĩa sâu sắc. Câu ca dao thể hiện lòng biết ơn của con cháu đối với ông bà. Nói rộng ra, nó thể hiện truyền thống uống nước nhớ nguồn của con người Việt Nam. Truyền thống tốt đẹp ấy không bao giờ mất đi và đòi hỏi ở mỗi con người chúng ta phải phát huy.